

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin muuttamisesta (asedirektiivin muuttaminen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin muuttamisesta (asedirektiivin muuttaminen) (U 21/2015 vp): Hallintovaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä U 21/2015 vp — UJ 7/2016 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija, poliisiosasto Johanna Puiro, sisäministeriö
- poliisitarkastaja Seppo Sivula, sisäministeriö, poliisiosasto
- vanhempi osastoesiupseeri Jukka Kotilehto, puolustusministeriö
- lääkintöneuvos Eero Lahtinen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- ylitarkastaja Ilmari Kosonen, Poliisihallitus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Euroopan parlamentin jäsen Jussi Halla-aho, Euroopan parlamentti
- Asealan Elinkeinonharjoittajat ry
- Asehistorian Liitto r.y.
- Asekauppiain Liitto ry
- Reserviläisliitto - Reservin Aliupseerien Liitto ry
- Suomen Ampumaurheiluliitto ry
- Suomen Asehistoriallinen seura ry
- Suomen metsästäjäliitto ry
- Suomen Reserviupseeriliitto ry

Viitetiedot

Valiokunta on aiemmin antanut asedirektiivin uudistamista koskevat lausunnot HaVL 24/2015 vp ja HaVL 15/2015 vp.

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 18. marraskuuta 2015 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ampuma-aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin (91/477/ETY) muuttamisesta (COM(2015) 750). Jatkokirjeessä on kysymys puheenjohtajavaltion laatimasta neuvotteluasiakirjasta, jossa on pyritty ottamaan huomioon ja yhteen sovittamaan eri jäsenmaiden näkemykset.

Asedirektiivin määritelmiin (artikla 1) on esitetty jotain muutoksia komission ehdotukseen verrattuna. Osien määrittelystä luovuttaisiin ja sen sijaan määriteltäisiin olennaiset osat. Äänenvaiennin ei olisi enää tässä luettelossa mukana. Välittäjän, asekauppiaan, hälytys- ja merkinanto-aseiden sekä tervehdys- ja akustisten aseiden määritelmää tarkennettaisiin.

Aseiden merkintävaatimuksiin esitetään muutoksia (artikla 4). Merkintävaatimus koskisi aseiden lisäksi aseiden olennaisia osia.

Lisäksi ampuma-aseita koskevien tietojen arkistointijärjestelmiä (artikla 4) ja välittäjiä koskevaan säännökseen (artikla 4b) esitetään tarkennuksia.

Ikärajan osalta artiklassa 5 ehdotetaan palattavaksi nykyisen direktiivin sanamuotoon. Neuvotteluasiakirjassa ehdotetaan myös, että jäsenvaltiot voisivat halutessaan asettaa aselupien edellytykseksi lääkärintarkastukset.

Neuvotteluasiakirjan mukaan kielletyt aseet tulisi takavarikoida, mutta direktiivissä ei enää säädetä siitä, mitä niille tulisi takavarikoinnin jälkeen tehdä (artikla 6). Artikla 6 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voisivat erityistilanteissa myöntää aselupia myös A-luokan aseisiin ja ammuksiin. Nämä erityistilanteet on lueteltu artiklassa ja ne kattaisivat kansalliseen puolustukseen liittyvät tarkoitukset, koulutukselliset, kulttuuriset, tutkimukselliset ja historialliset tarkoitukset. Etäkauppa olisi neuvotteluasiakirjan mukaan mahdollista yksityishenkilöiden ja välittäjien ja asekauppiaiden välillä tiettyjen edellytysten täytyessä.

Artiklaan 7 ehdotetaan neuvotteluasiakirjassa muutoksia liittyen erityisedellytyksiin B7-luokan aseiden hankinta- ja hallussapitoluvan saamiseksi ja siirtymäajan tyyppistä säännöstä direktiivin voimaantulon myötä kiellettäväksi tuleviin aseisiin. Lisäksi 7 artiklassa säilyisi neuvotteluasiakirjan mukaan säännös, jonka mukaan aseluvat olisivat määräaikaaisia.

Neuvotteluasiakirjassa direktiiviin on lisätty uusi 10 aa artikla, joka koskisi aseiden ja ammusten säilytystä.

Neuvotteluasiakirjassa myös aseiden luokittelua koskevaa liitettä 1 on muokattu.

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

Valtioneuvoston kanta

Suomi pitää neuvotteluasiakirjaa hyvänä pohjana neuvotteluille, mutta neuvotteluasiakirjassa on vielä monia asioita, jotka edellyttävät lisäneuvotteluja yhteisen näkemyksen saavuttamiseksi. Asian kiireellinen neuvotteluaiakataulu huomioon ottaen puheenjohtaja on pyrkinyt neuvotteluasiakirjassa sovittamaan yhteen jäsenvaltioiden erilaisia näkemyksiä.

Suomi on U-kirjelmän muistiossa ilmaistun valtioneuvoston kannan ja suuren valiokunnan lausunnon mukaisesti tähänastisissa neuvotteluissa korostanut Suomen kansallisia erityispiirteitä, jotka koskevat vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja reserviläistoiminnan merkitystä osana kansallista maanpuolustusratkaisua.

Artikla 5 (ikäraja, lääkärintarkastukset)

Neuvottelujen aikana on keskusteltu aseiden hallussapitoluvan alaikärajasta (artikla 5) ja esiin nousi näkemyksiä ikärajan uudelleen määrittelystä. Nykyinen direktiivi on mahdollistanut Suomen lainsäädännön mukaisen käytännön myöntää alle 18-vuotiaalle rinnakkainen hallussapitolupa aikuisen omistamaan aseeseen metsästys- ja urheiluammuntaa varten. Asiasta keskusteltiin oikeus- ja sisäasiat neuvoston kokouksessa 10.3.2016 ja ministereiden keskustelun perusteella neuvotteluasiakirjassa on päädytty ehdottamaan nykyisen direktiivin säännöksen säilyttämistä ikärajan osalta. Kirjaus on Suomen kannan mukainen. Suomi olisi voinut tältä osin hyväksyä myös komission ehdotuksen, jonka mukaan direktiivistä olisi poistettu alaikäisten mahdollisuus saada hankintalupa aseiden hankintaan muuten kuin ostamalla eli esimerkiksi lahjana tai perintönä. Komission ehdotus vastaa Suomen kansallista lainsäädäntöä.

Komissio ehdotti tiedonannossaan, että direktiiviin lisätään vaatimus standardoiduista lääkärintarkastuksista edellytyksenä aseiden hankinta- ja hallussapitoluvan myöntämiselle tai uusimiselle. Oikeus- ja sisäasiat neuvoston kokouksessa ministerit päätyivät siihen, että lääkärintarkastusten tulee olla jäsenmaille vapaaehtoisia. Neuvotteluasiakirjan artiklaa 5 on muokattu tämän mukaisesti ja kirjaus on Suomen kannan mukainen. Suomessa seurataan viranomaisten toimesta jatkuvasti täyttääkö henkilö edellytykset aseiden hallussapitoluvalle. Euroopan parlamentti on luonnosraportissaan (muutosehdotus 46, 2015/0269 (COD), 22.3.2016) esittänyt, että jäsenvaltioiden tulisi perustaa lääkärintarkastukset sisältävä jatkuva tai jaksottainen monitorointijärjestelmä aseiden myöntämistä ja uusimista varten. Suomi voi harkita vaatimusta aseiden haltijoiden jatkuvan monitorointijärjestelmän luomisesta edellyttäen, että jos siihen sisältyy vaatimus lääkärintarkastuksista, nämä eivät ole pakollisia vaan niiden tarve perustuu viranomaisten harkintaan kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen kriteerien perusteella.

Artikla 6 (poikkeusluvut A-luokan aseille, etäkauppa)

Neuvottelujen aikana on ilmennyt kannatusta sille, että jatkossakin jäsenvaltiot voisivat tietyissä erityistilanteissa myöntää lupia myös kiellettyjen aseiden luokkaan A sijoitetuille aseille (artikla 6). Neuvotteluasiakirjassa erityistilanteet ovat lueteltu seuraavasti: kansalliseen puolustukseen liittyvät tarkoitukset, koulutukselliset, kulttuuriset, tutkimukselliset ja historialliset tarkoitukset. Nämä erityistilanteet kattaisivat Suomen esiintuomat huolenaiheet reserviläisistä, keräilijöistä ja museoista. Lisäksi myös aseiden tutkimukseen liittyvillä perusteilla voisi saada luvan A-luokan

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

aseisiin. Suomi pitää hyvänä tällaisen listan laatimista. Listan avulla eri maiden erityistarpeet voidaan ottaa huomioon. Neuvotteluissa jotkut jäsenmaat toivat esiin, että listaa tulisi täydentää lisäämällä siihen esimerkiksi kriittisten infrastruktuurien suojeleminen ja kaupalliset tarpeet. Jotkut jäsenvaltiot ehdottivat, että listan tulisi olla esimerkinomainen. Suomi ei vastusta sitä, että perustelluista syistä listaan vielä lisätään erityistilanteita. Lista tulisi kuitenkin pyrkiä laatimaan tyhjettäväksi. Tarvittaessa esimerkiksi direktiivin tulkintaa ohjaavissa johdantokappaleissa voitaisiin täsmentää mitä kullakin erikoistilanteella tarkoitetaan.

Komissio ehdotti, että A-, B- ja C-luokan aseiden ja ammusten etäkauppa olisi mahdollista vain kauppiaiden ja välittäjien välillä. Oikeus- ja sisäasiat neuvoston kokouksessa 10.3.2016 jäsenvaltioilla oli tästä eräviä näkemyksiä. Neuvotteluasiakirjan mukaan A-, B-, C- ja mahdollisesti D-luokan aseiden, niiden olennaisten osien ja ammusten etäkauppa olisi edelleen mahdollista tiettyjen edellytysten täytyessä (artikla 6). Monet jäsenvaltiot ovat neuvotteluissa tuoneet esiin, että etäkaupassakin aseiden tai ammusten luovutus tapahtuu aina niin sanotusti kasvokkain, jotta kauppias voi varmistua ostajan henkilöllisyydestä ja oikeudesta ostaa ase tai ammuksia. Neuvotteluasiakirjan mukaan etäkauppa edellyttää, että aseiden toimituksen yhteydessä aseiden ostajan henkilöllisyys ja hankintalupa voitaisiin kontrolloida joko auktorisoidun asekauppiaan tai välittäjän taikka viranomaisen toimesta. Suomi pitää hyvänä, että myös etäkauppa tapahtuu kontrolloidusti, mutta Suomi suhtautuu varauksellisesti siihen, että henkilön henkilöllisyys ja aseiden hankintalupa tulisi aina tarkastaa toimitushetkellä. Suomi pitäisi parempana, että jäsenvaltiolle jätetään enemmän harkinnanvaraa sen suhteen miten etäkauppaa kontrolloidaan. Suomi pitää mahdollisena sitä, että etäkaupan kontrolloinnin järjestämisessä otetaan huomioon se, mihin aseluokkaan ase kuuluu. Lisäksi Suomi pitää mahdollisena, että aseita ja niiden olennaisia osia käsitellään tiukempien säännösten nojalla ja ammusten kauppa olisi vapaampaa.

Artikla 7 (luvat B7-luokan aseille, lupien määräaikaisuus)

Neuvotteluasiakirjassa esitetään myös, että B7-luokan aseisiin voitaisiin myöntää lupa vain metsästys- ja ampumaurheilua varten (artikla 7 uusi 2 a kohta). Tämä ehdotus on epäselvä ja ristiriidassa 6 artiklan 2 kohdan kanssa ja vaatii vielä lisäselvitystä. Suomi katsoo tässä vaiheessa olevien tietojen perusteella, että jos A-luokkaan sijoitetaan uusia aseita, ei tällainen uusi rajoitus B7-luokan lupien saamiselle ole välttämätön, mutta on tarvittaessa valmis harkitsemaan säännöstä.

Neuvotteluasiakirjan mukaan aseiden hallussapitoluvat olisivat jatkossa määräaikaista ja määräaika olisi 5 vuotta (7(4) artikla). Suomen näkemyksen mukaan vaatimus kaikkien aselupien määräaikaisuudesta aiheuttaisi kohtuutonta hallinnollista taakkaa. Suomi ei vastusta sitä, että jotkut maat haluavat myöntää aseluvat määräaikaista. Säännöksen tulisi kuitenkin mahdollistaa myös se, että jos jäsenvaltio seuraa aseluvan haltijoiden edellytyksiä pitää hallussa aseita jatkuvasti, niin silloin aseluvat voidaan myöntää toistaiseksi voimassa olevina. Direktiivin tulisi esimerkiksi sallia jäsenvaltiolle mahdollisuus valita näiden kahden menettelytavan välillä. Euroopan parlamentin raporttiluonnoksessa (muutosehdotus 52) on ehdotettu tämän tyyppistä lähestymistapaa.

Neuvotteluasiakirjassa ehdotetaan artiklaan 7 uutta säännöstä. Tämä säännös loisi tietyyppisen siirtymäajan niille aseille, jotka siirtyisivät B7-luokasta A-luokkaan. Neuvotteluasiakirjan mukaan jäsenvaltio voisi uudistaa tällaisia aseita koskevat luvat sellaisille henkilöille, joilla on lupa näihin aseisiin ennen direktiivissä mainittavaa päivänmäärää. Säännös on epäselvä sen suh-

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

teen tarkoitetaanko sillä aseiden hankinta- ja hallussapitolupaa vai vain hallussapitolupaa. Käytännössä säännös loisi varsin pitkän siirtymäajan sellaisille henkilöille, joilla tällä hetkellä on lupa sellaiseen B7-luokan aseeseen, josta tulisi jatkossa A-luokan ase. Suomen näkemyksen mukaan tällainen säännös on tarpeeton jos direktiivin aseluokittelussa päästään tarkoituksenmukaiseen tulokseen ja jos direktiivi mahdollistaa tietyissä erityistilanteissa aseiden hankinta- ja hallussapitoluvan myöntämisen myös A-luokan aseille.

Artikla 10 aa (aseiden ja ammusten säilytys)

Neuvotteluasiakirjassa ehdotetaan uutta säännöstä aseiden ja ammusten turvallisesti säilyttämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että aseiden ja ammusten turvalliselle säilyttämiselle asetetaan lain-säädännössä tietyt vaatimukset. Yksityiskohdat voitaisiin kuitenkin jättää jäsenvaltioiden harkintaan. Säännökset tulisi ottaa huomioon aseiden määrä ja vaarallisuus. Tämän vuoksi Suomi pitäisi parempana, että säännöksestä poistettaisiin vaatimus turvakaapista. Suomi pitäisi parempana Euroopan parlamentin raporttiluonnoksen mukaista säännöstä aseiden ja ammusten säilyttämisestä (muutosehdotus 45).

Liitteet (aseluokittelu)

Neuvotteluasiakirjan mukaan A-luokkaan eli kiellettyjen aseiden luokkaan lisättäisiin komission ehdotuksen mukaisesti ne automaatti-aseet, jotka on muunnettu puoliautomaattiaseiksi (A6-luokka). Neuvotteluasiakirjassa A7-luokka on määritelty uudelleen ja sisältäisi ne puoliautomaatti-aseet, joissa olisi yksi tai useampi seuraavista ominaisuuksista: a) varustettu tai mahdollisuus varustaa lippaalla, jolla voi ampua yli kuusi ammusta ilman latausta; b) pitkä ase pistoolikahvalla; c) pitkä ase, joka on lyhyempi kuin 830 mm; d) pitkäase, jonka piipun pituus on alle 450 mm.

Suomi ei kannata neuvotteluasiakirjan mukaista määrittelyä A7 luokaksi. Suomen näkemyksen mukaan A-luokkaan voisivat kuulua sellaiset puoliautomaattiaseet, jotka voidaan muuntaa takaisin automaattiaseiksi ja sellaiset pitkät puoliautomaattiaseet, jotka voidaan helposti kätkeä.

Suomi ei kannata neuvotteluasiakirjassa esitettyjä määritelmiä B4 ja B7 -luokan aseiksi. Näiden luokkien sisältä voidaan määritellä vasta kun A-luokka on määritelty.

Aseiden luokittelusta jäsenvaltioilla on vielä hyvinkin eriäviä näkemyksiä ja neuvottelujen aikana keskusteluihin tulee nousemaan uusia ehdotuksia. Suomen neuvottelutavoitteita edistettäessä ja neuvotteluissa esillä olevien vaihtoehtojen hyväksyttävyyttä arvioidessa, valtioneuvosto katsoo, että aseiden luokittelua koskevien säännösten tulee olla kohtuullisia ja tarkoituksenmukaisia.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komissio antoi marraskuussa 2015 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin muuttamisesta (COM(2015) 750). Hallintovaliokunta on antanut ehdotuksesta lausunnon HaVL 24/2015 vp. Valiokunta on lisäksi käsitellyt asedirektiivin uudistamista ennakkollisesti E-kirjeen E 60/2015 vp pohjalta ja antanut siitä lausunnon HaVL 15/2015 vp.

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

Saadun selvityksen perusteella hallintovaliokunta katsoo, että asiassa on tapahtunut myönteistä kehitystä ja puheenjohtajavaltion neuvotteluasiakirjan voidaan katsoa toimivan hyvänä pohjana neuvotteluille. Neuvotteluasiakirjaan sisältyy kuitenkin useita avoimia ja ongelmallisiakin kysymyksiä, jotka edellyttävät vielä selvittämistä ja lisäneuvotteluja.

Hallintovaliokunta pitää erittäin tärkeänä, että neuvotteluissa on korostettu Suomen kansallisiin erityispiirteisiin kuuluvan reserviläistoiminnan ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen merkitystä osana kansallista maanpuolustusratkaisua ja että käsiteltävänä oleva neuvotteluasiakirja sisältää säännökset erityistilanteista, joissa jäsenvaltio voi myöntää lupia myös kiellettyjen aseiden luokkaan A sisältyville aseille. Saadun selvityksen perusteella ehdotettu säännös kansalliseen puolustukseen liittyvistä tarkoituksista vastaa näihin reserviläistoimintaan liittyneisiin huoliin. Säännöksessä lueteltuihin erityistilanteisiin lukeutuvat muun ohella myös historialliset tarkoitukset, mikä selvityksen mukaan kattaa myös Suomen esiintuomat huolenaiheet asekeräilijöistä ja museoista. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että lista erityistilanteista tulisi pyrkiä laatimaan tyhjentäväksi, mikä vähentäisi mahdollista tulkinnanvaraisuutta. Valiokunta toteaa, että jokaisen aseluvan myöntämisedellytykset arvioidaan tapauskohtaisesti reserviläisjärjestön tai muun yhdistyksen jäsenyyksistä riippumatta.

Hallintovaliokunta pitää myönteisenä sitä, että neuvotteluasiakirjassa on päädytty ehdottamaan nykyisen asedirektiivin säännöksen säilyttämistä ikärajan osalta. Nykyinen asedirektiivi on mahdollistanut Suomen lainsäädännön mukaisen käytännön myöntää alle 18-vuotiaalle rinnakkainen hallussapitolupa aikuisen omistamaan aseeseen metsästys- ja urheiluammuntaa varten.

Valiokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota myös ehdotukseen standardisoidusta lääkärintarkastuksesta. Jatkokirjeen mukaan siltä osin on päädytty siihen, että lääkärintarkastusten tulee olla jäsenmaille vapaaehtoisia. Kirjaus on Suomen kannalta hyväksyttävissä. Jatkokirjelmästä ilmenee myös, että Euroopan parlamentin raporttiluonnokseen sisältyy ehdotus lääkärintarkastuksen sisältävästä jatkuvasta tai jaksottaisesta monitorointijärjestelmästä. Valiokunta tukee valtioneuvoston kantaa, että Suomi voi harkita vaatimusta aseluvan haltijoiden jatkuvan monitorointijärjestelmän luomisesta edellyttäen, että jos siihen sisältyy vaatimus lääkärintarkastuksista, nämä eivät ole pakollisia, vaan niiden tarve perustuu viranomaisten harkintaan kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen kriteerien perusteella.

Hallintovaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan korostanut direktiiviehdotuksessa käytettävien määritelmien kattavuutta, selkeyttä ja yksiselitteisyyttä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi. Määritelmiä on neuvotteluasiakirjassa tarkennettu, mutta saadun selvityksen mukaan tarkentamista olisi hyvä saada edelleen muun muassa elinkeinonharjoittajien ja muiden toimijoiden osalta.

Aseluokittelussa valiokunta kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että asedirektiivin liitteessä 1 kiellettyjen aseiden luokkaan (A) ehdotetaan lisättäväksi kohta 7, joka viimeisimmässä ehdotuksessa sisältäisi muun muassa sellaiset ampuma-aseet, jotka on varustettu tai mahdollista varustaa lippaalla, jolla voi ampua yli kuusi ammusta ilman latausta. Selvityksen mukaan A-luokkaan tulisi tämän ehdotuksen myötä huomattava määrä nykyisin metsästyskäytössä olevia ampuma-aseita, muun muassa itselataavia haulikoita, minkä seurauksena direktiivin mukanaan tuomat rajoitukset ulottuisivat aiemman reserviläistoiminnan lisäksi käytännössä suureen osaan metsästystoi-

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

mintaa. Selvityksen perusteella myös urheiluammunnassa käytettävät pistoolit siirtyisivät tähän luokkaan johtuen niiden irrotettavissa ja vaihdettavissa olevista lippaista. Myös muita A7-luokan kohtia tulisi arvioida uudelleen. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, että Suomi ei kannata neuvotteluasiakirjan mukaista määrittelyä A7-luokaksi. Valiokunta toteaa myös, että B-luokan sisältöä on hankala määrittellä ennen kuin A-luokka on määritelty. Tavoitteena tulee kuitenkin olla, että määrittelyllä ei tarpeettomasti vaikeuteta metsästystä tai ampuma-aseurheilua.

Valiokunta suhtautui kriittisesti komission tekemään ehdotukseen, että luokkiin A, B ja C kuuluvien ampuma-aseiden, niiden osien ja ampumatarvikkeiden etäkauppa olisi mahdollista vain asekauppiaille ja välittäjille. Etäkaupan kieltäminen vaikeuttaisi etenkin harvaan asutulla alueella ja pienemmissä asutuskeskuksissa asuvien henkilöiden ampuma-aseiden laillista hankintaa ja lisäisi heidän kustannuksiaan. Nyt käsiteltävänä olevan neuvotteluasiakirjan mukaan A-, B-, C- ja mahdollisesti D-luokan aseiden, niiden olennaisten osien ja ammusten etäkauppa olisi mahdollista yksityishenkilöiden ja välittäjien ja asekauppiain välillä tiettyjen edellytysten täyttyessä. Neuvotteluasiakirjan mukaan etäkauppa edellyttää, että aseiden toimituksen yhteydessä aseiden ostajan henkilöllisyys ja hankintalupa voitaisiin kontrolloida joko auktorisoidun asekauppiain tai välittäjän taikka viranomaisen toimesta. Valiokunta kannattaa sitä, että myös etäkauppa tapahtuu kontrolloidusti, mutta pitää parempana, että jäsenvaltiolle jätetään enemmän harkinnanvara sen suhteen, miten etäkauppaa kontrolloidaan.

Neuvotteluasiakirjan mukaan aseiden hallussapitoluvat olisivat jatkossa määräaikaista. Määräaika olisi viisi vuotta. Valiokunnan näkemyksen mukaan vaatimus kaikkien aselupien määräaikaisuudesta aiheuttaisi lupaviranomaisille ja aseiden omistajille kohtuutonta hallinnollista ja taloudellista taakkaa eikä se välttämättä tuottaisi lisäarvoa aseturvallisuudelle. Suomessa poliisi valvoo nykyisin hallussapitolupien haltijoita siten, että lupa voidaan peruuttaa tarvittaessa sopimattomilta henkilöiltä ilman, että asiaa pitää varmistaa määräajoin. Valiokunta ei sinänsä näe estettä sille, jos jokin jäsenvaltio haluaa myöntää aseluvat määräaikaista. Säännöksen tulisi kuitenkin mahdollistaa myös se, että jos jäsenvaltio seuraa jatkuvasti aseluvan haltijoiden edellytyksiä pitää aseita hallussa, aseluvat voidaan myöntää toistaiseksi voimassa olevina. Direktiivin tulisi esimerkiksi sallia jäsenvaltiolle mahdollisuus valita näiden kahden menettelytavan välillä. Euroopan parlamentin raporttiluonnoksessa (muutosehdotus 52) on ehdotettu tämän tyyppistä lähetystymistapaa.

Aseiden, niiden olennaisten osien sekä ampumatarvikkeiden turvallinen ja omaisuuden suojaava säilyttäminen on viranomaisten ja harrastajien yhteisessä intressissä. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä sitä, että aseiden ja ammusten turvalliselle säilyttämiselle asetetaan lainsäädännössä tietyt vaatimukset ottaen huomioon esimerkiksi aseiden määrä ja vaarallisuus, mutta yksityiskohdat tulisi jättää jäsenvaltioiden harkintaan kansallisen sääntelyn varaan.

Hallintovaliokunta kiinnittää myös huomiota neuvotteluasiakirjassa esitettyihin ajatuksiin mahdollisesti kiellättävien aseiden takavarikoinnista ja viittaa lausunnossaan HaVL 24/2015 vp esittämiinsä hyvään hallintoon, kustannusvaikutuksiin sekä omaisuudensuojaan liittyviin huomioihin.

Valiokunta toteaa, että Suomessa on nykyisen asedirektiivin voimassa ollessa luotu jo varsin tiukat, mutta toimivat ja valvotut järjestelyt, jotka mahdollistavat turvallisen ja hallitun ase-, ampu-

Valiokunnan lausunto HaVL 12/2016 vp

ma- ja reserviläisharrastuksen, metsästyksen, kilpailemisen sekä asekeräilyn ja jotka valiokunnan mielestä toteuttavat direktiiville asetettuja tavoitteita paremmin kuin käsillä oleva ehdotus. Hallintovaliokunta katsoo, että EU-sääntelyssä tulisi pikemminkin ottaa mallia Suomen toimivista järjestelyistä ja pyrkiä harmonisoimaan asioita sen suuntaisesti.

Lopuksi valiokunta vielä korostaa tavoitteita tehostaa terrorismin ja muun rikollisuuden torjuntaa. Valiokunta katsoo, että huomiota tulisi kiinnittää ennen kaikkea laittomien aseiden kaupan sekä asevälittäjien toiminnan valvontaan. Pääasialliset hankintakanavat laittomiin tarkoituksiin ovat juuri laittomat asevälittäjät ja kriisialueilla terroristien harjoittama laitton kansainvälinen asekauppa. Tavoitteiden toteuttamiseksi painopiste tulisi valiokunnan mielestä siirtää terrorismin todellisiin syihin ja niiden estämiseen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan edellä esitetyin painotuksin.

Helsingissä 22.4.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Pirkko Mattila ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Thomas Blomqvist r
jäsen Antti Häkkänen kok
jäsen Mika Kari sd
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Matti Semi vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne